David Hartsema,

25 jaar tekstdichter, op de bres voor het dialect:

Het Gronings lied heeft recht van bestaan

Wat verscholen in een eenzaam laantje in het Friese dorpje Mildam, op zeven kilometer van Heerenveen, ligt het boerderijtje van David Hartsema. Een fraai verbouwd optrekje, waarin David en zijn gezin zestien jaar geleden een onderkomen vonden. Destijds verklaarden zijn vrienden hem voor gek. Wie ging er nu in de rimboe wonen? David Hartsema is blij dat hij indertijd de stap heeft genomen. Eigenlijk is hij nog steed aan het verbouwen, maar het boerderijtje biedt alles al wat wonen op het platteland aantrekkelijk kan maken. Een mooie kamer, met een echte ouderwetse kolenkachel (David: ,,Kolen kan ik hier nog steeds krijgen, al wordt het wel moeilijker), een in oude stijl gelaten achterkamer, knusse slaapkamers en bovenal, een rustige werkkamer voor de tekstdichter, die uitzicht biedt op de fraaie tuin die het geheel completeert.

De jachtige snelweg rond Heerenveen is op veilige afstand. Mildam

voor je". Hartsema had zijn woede in ieder geval afgereageerd. Probeerde de tekst nog te slijten bij Jan Klompsma, toenmalig programmamaker bij de Rono, de regionale omroep voor Groningen. Die zag een uitvoering van Hamlet in het Gronings niet zitten. Hartsema: ,,We kregen het over cabaret. Het Gronings leek me er erg geschikt voor. Je kunt in een paar woorden wat puntigs zeggen. Jan Klompsma zag dat ook wel zitten. Moet je mee beginnen, zei hij".

LIANNE

En dat deed ie, David Hartsema. Het begon met wat tekstjes voor de vaste hoorspelkern van de regionale omroep en breidde zich geleidelijk uit. Op een gegeven moment kruiste hij het pad van Lianne Abeln, een aankomend zangeresje, dat ook wel in het Gronings kon en wilde zingen. Het klikte tussen David en Lianne. De samenwerking duurt voort tot op de dag van vandaag.

Lianne Abeln heeft haar eerste langspeelplaat op stapel staan. Allemaal teksten van David Hartsema. De tekstdichter zelf: ,,Het Groningse lied heeft evenveel recht op bestaan als ieder ander lied. Je kunt in het Gronings alles zeggen, voor iedere situatie zijn de goede woorden te vinden, zowel scherp als ironisch".

- Is het Gronings in de loop der jaren als dialect niet achteruitgegaan? David Hartsema: ,,Het vermagert wel. Maar dat heb je bij alle dialecten. De authentieke uitdrukkingen

jarige carrière van David Hartsema was de tekst voor het liedje ,,De Troubadour", dat gezongen werd door Lennie Kuhr. Op het Eurovisie-songfestival in Madrid bereikte het liedje een gedeelde eerste plaats!

David Hartsema kwam na dit succes in een stroomversnelling terecht. Telefoontjes, telegrammen, brieven, ze stroomden binnen. Het gemeentebestuur van Heerenveen organiseerde een avond, die speciaal bedoeld was als ode aan David Hartsema.

Toch heeft de tekstdichter uit Mildam gemengde gevoelens overgehouden aan deze tijd. Aan de ene kant is er het succes, aan de andere kant is er het kijkje achter de schermen van de showbusiness-wereld. ,,Er heerst een enorme jalouzie", zegt hij. ,,Het is een klein pestwereldje, waarvan ik niets moet hebben".

Het Troubadour-succes opende wel poorten, die eerder voor David gesloten bleven. Een oud idee voor een televisie-uitzending, dat in eerste instantie was afgewezen, bleek ineens uitvoerbaar. De tekst van het winnende liedje, kent ie die nog? ,,Nee. Ja, een paar trefwoorden. Maar het is wel zo, dat ik er nog steeds achter sta. En die langspeelplaats van Lennie Kuhr, die ook De Troubadour heet en die elf teksten van mij bevat, die loopt ook nog steeds goed".

GOLFLENGTE

Tekstdichter en uitvoerende moeten op dezelfde golflengte bezig zijn

Behalve in het Gronings e
lands, schrijft David Harts
teksten van liedjes in het E
het Frans. Hoe schrijft hij ze
,,Met de ideeën loop je vaa
tijdje rond. Op een gegeven
heb je zo de muziek ervoor
dachten en als het zover is, k
het schrijven beginnen. Je n
gen. Thuis hebben we altijd
zongen. Dat maakt het een
makkelijker".

Sinds enige tijd heeft Dav
sema een manager, die pro
teksten van liedjes aan de ju
of vrouw te brengen. ,,Een p
rel, uit Limburg", zegt hij.
ben er geen type voor om n
teksten te gaan venten".

D

Van oorsprong beschouw
Hartsema zichzelf als dich
eerste bundel poëzie komt bi
uit. ,,Vanaf mijn vijftiende
al gedichten. Het is heel an
een liedje, waarin je meestal
coupletten met een refrein
schap uit mag dragen".

Vijfentwintig jaar tekst
Maakt David Hartsema
vol? ,,Als ik die tijd te leven
wel", antwoordt hij. ,,Ik wi
voor het Gronings blijve
Waarom zou het bijvoorb
mogelijk zijn in Groningen e
cal te maken die klinkt als e
Ik hou wel van een uitdagin
enig enthousiasme voor is, d
ik er wel voor".

ed

n

ve in het Gronings en Neder-
chrijft David Hartsema ook
van liedjes in het Engels en
s. Hoe schrijft hij ze precies?
ideeën loop je vaak al een
nd. Op een gegeven moment
de muziek ervoor in je ge-
en als het zover is, kun je aan
jven beginnen. Je moet zin-
is hebben we altijd veel ge-
Dat maakt het een stuk ge-
ker".

enige tijd heeft David Hart-
n manager, die probeert de
van liedjes aan de juiste man
te brengen. „Een prima ke-
Limburg", zegt hij. „Ik zelf
een type voor om met mijn
e gaan venten".

DICHTER

oorsprong beschouwt David
a zichzelf als dichter. Zijn
ndel poëzie komt binnenkort
naf mijn vijftiende schrijf ik
nten. Het is heel anders dan
e, waarin je meestal in enkele
en met een refrein je bood-
mag dragen".

twintig jaar tekstschrijver.
David Hartsema de vijftig
s ik die tijd te leven heb, dan
twoordt hij. „Ik wil wel wat
t Gronings blijven doen.
zou het bijvoorbeeld niet
zijn in Groningen een musi-
aken die klinkt als een klok?
vel van een uitdaging. Als er
nousiasme voor is, dan teken
voor".

David Hartsema...musical een uitdaging...

'n Laid bin ik. — *Jesaja*

'n Laid bin ik ien God zien haand,
ik zing van vree, van licht
En ale lutjen ien dit laand
Bring ik een blied bericht.

Instrument in god's hand — *Isaiah 61*

God chose me as his instrument
I sing of peace and light
For all the humble in the land
I see the future bright
For all who are weighed down bij care

recht van bestaan

Wat verscholen in een eenzaam laantje in het Friese dorpje Mildam, op zeven kilometer van Heerenveen, ligt het boerderijtje van David Hartsema. Een fraai verbouwd optrekje, waarin David en zijn gezin zestien jaar geleden een onderkomen vonden. Destijds verklaarden zijn vrienden hem voor gek. Wie ging er nu in de rimboe wonen? David Hartsema is blij dat hij indertijd de stap heeft genomen. Eigenlijk is hij nog steed aan het verbouwen, maar het boerderijtje biedt alles al wat wonen op het platteland aantrekkelijk kan maken. Een mooie kamer, met een echte ouderwetse kolenkachel (David: ,,Kolen kan ik hier nog steeds krijgen, al wordt het wel moeilijker), een in oude stijl gelaten achterkamer, knusse slaapkamers en bovenal, een rustige werkkamer voor de tekstdichter, die uitzicht biedt op de fraaie tuin die het geheel completeert.

De jachtige snelweg rond Heerenveen is op veilige afstand. Mildam ademt rust. Vooral op de Ynzelaan, waar het boerderijtje van de Hartsema's is te vinden. David Hartsema kijkt tevreden. ,,Goed hè, die rust", zegt hij, ondertussen koffie zettend.

Vijfentwintig jaar tekstdichterschap, dat was de reden voor het gesprekje met David Hartsema, die de lezers van Deze Krant sinds twee jaar kennen van zijn zaterdagse rubriek in het Gronings ,,Binnendieks, boetendieks". Vijf en twintig jaar, die voor David Hartsema in sneltreinvaart voorbijgingen, omdat hij met het schrijven van teksten van het ene in het andere verzeild raakte.

Het begon eigenlijk met een vertaling van Shakespeare's Hamlet in het Gronings. Bedoeld als een persoonlijke wraakactie van Hartsema op een schrijver, die in Groningen had gewoond en die in een interview zei dat het Gronings zich er niet voor leende om er ,,grote gedachten" in uit te drukken.

David Hartsema: ,,Ik was des duivels. Een jaar lang ben ik bezig geweest met die vertaling van Hamlet. Het was een uitdaging voor me. Die vertaling ligt nu nog in de la. Is nooit gebruikt. Ach, als je er klaar mee bent, dan leeft die tekst niet meer voor je". Hartsema had zijn woede in ieder geval afgereageerd. Probeerde de tekst nog te slijten bij Jan Klompsma, toenmalig programmamaker bij de Rono, de regionale omroep voor Groningen. Die zag een uitvoering van Hamlet in het Gronings niet zitten. Hartsema: ,,We kregen het over cabaret. Het Gronings leek me er erg geschikt voor. Je kunt in een paar woorden wat puntigs zeggen. Jan Klompsma zag dat ook wel zitten. Moet je mee beginnen, zei hij".

LIANNE

En dat deed ie, David Hartsema. Het begon met wat tekstjes voor de vaste hoorspelkern van de regionale omroep en breidde zich geleidelijk uit. Op een gegeven moment kruiste hij het pad van Lianne Abeln, een aankomend zangeresje, dat ook wel in het Gronings kon en wilde zingen. Het klikte tussen David en Lianne. De samenwerking duurt voort tot op de dag van vandaag.

Lianne Abeln heeft haar eerste langspeelplaat op stapel staan. Allemaal teksten van David Hartsema. De tekstdichter zelf: ,,Het Groningse lied heeft evenveel recht op bestaan als ieder ander lied. Je kunt in het Gronings alles zeggen, voor iedere situatie zijn de goede woorden te vinden, zowel scherp als ironisch".

- Is het Gronings in de loop der jaren als dialect niet achteruitgegaan? David Hartsema: ,,Het vermagert wel. Maar dat heb je bij alle dialecten. De authentieke uitdrukkingen verdwijnen. En dat is jammer, omdat ik het Gronings heel gespierd vind. Alle dialecten zijn in de verdrukking geraakt, door de concurrentie van het Nederlands".

In de loop van vijfentwintig jaar fabriceerde David Hartsema teksten voor 800 liedjes. Binnenkort komen 100 teksten in een boekje te staan, met een voorwoord van Marie Cécile Moerdijk.

TROUBADOUR

Dé uitschieter in de vijfentwintigjarige carrière van David Hartsema was de tekst voor het liedje ,,De Troubadour", dat gezongen werd door Lennie Kuhr. Op het Eurovisie-songfestival in Madrid bereikte het liedje een gedeelde eerste plaats!

David Hartsema kwam na dit succes in een stroomversnelling terecht. Telefoontjes, telegrammen, brieven, ze stroomden binnen. Het gemeentebestuur van Heerenveen organiseerde een avond, die speciaal bedoeld was als ode aan David Hartsema.

Toch heeft de tekstdichter uit Mildam gemengde gevoelens overgehouden aan deze tijd. Aan de ene kant is er het succes, aan de andere kant is er het kijkje achter de schermen van de showbusiness-wereld. ,,Er heerst een enorme jalouzie", zegt hij. ,,Het is een klein pestwereldje, waarvan ik niets moet hebben".

Het Troubadour-succes opende wel poorten, die eerder voor David gesloten bleven. Een oud idee voor een televisie-uitzending, dat in eerste instantie was afgewezen, bleek ineens uitvoerbaar. De tekst van het winnende liedje, kent ie die nog? ,,Nee. Ja, een paar trefwoorden. Maar het is wel zo, dat ik er nog steeds achter sta. En die langspeelplaats van Lennie Kuhr, die ook De Troubadour heet en die elf teksten van mij bevat, die loopt ook nog steeds goed".

GOLFLENGTE

Tekstdichter en uitvoerende moeten op dezelfde golflengte bezig zijn wat ideeën aangaat, anders kun je er beter mee ophouden, meent David Hartsema. Lianne Abeln en hij werken ongeveer met dezelfde golflengte als uitgangspunt. Vandaar ook dat die samenwerking er nog steeds is.

Thuis praat David met zijn vrouw Fries. Is het geen handicap om Gronings te moeten schrijven vanuit de achtergrond van een ander taalgebied? Lachend: ,,Dat ervaar ik niet zo. De beste gedichten over Nederland zijn in het buitenland geschreven. Die afstand hindert niet".

Behalve in het Gronings e
lands, schrijft David Harts
teksten van liedjes in het
het Frans. Hoe schrijft hij ze
,,Met de ideeën loop je va
tijdje rond. Op een gegeven
heb je zo de muziek ervoor
dachten en als het zover is, k
het schrijven beginnen. Je
gen. Thuis hebben we altijd
zongen. Dat maakt het een
makkelijker".

Sinds enige tijd heeft Da
sema een manager, die pr
teksten van liedjes aan de ju
of vrouw te brengen. ,,Een
rel, uit Limburg", zegt hij.
ben er geen type voor om
teksten te gaan venten".

D

Van oorsprong beschouw
Hartsema zichzelf als dich
eerste bundel poëzie komt bi
uit. ,,Vanaf mijn vijftiende
al gedichten. Het is heel a
een liedje, waarin je meestal
coupletten met een refrein
schap uit mag dragen".

Vijfentwintig jaar tekst
Maakt David Hartsema
vol? ,,Als ik die tijd te leven
wel", antwoordt hij. ,,Ik wil
voor het Gronings blijve
Waarom zou het bijvoorbe
mogelijk zijn in Groningen e
cal te maken die klinkt als
Ik hou wel van een uitdagin
enig enthousiasme voor is, d
ik er wel voor".

„Voor iedere situatie zijn de goede woorden te vinden, zowel scherp als ironisch"

Tekst: Piet Bakker

Foto: Eric Koch

**En voor de lezers van De
heeft Hartsema tenslotte
een goed bericht: de serie
dieks - Boetendieks zal
even worden voortgezet. E
noeg ideeën in het boerde
binnendieks, in het Friese**

„Voor iedere situatie zijn de goede woorden te vinden, zowel scherp als ironisch"

Tekst: Piet Bakker

Foto: Eric Koch

voor je". Hartsema had zijn woede in ieder geval afgereageerd. Probeerde de tekst nog te slijten bij Jan Klompsma, toenmalig programmamaker bij de Rono, de regionale omroep voor Groningen. Die zag een uitvoering van Hamlet in het Gronings niet zitten. Hartsema: „We kregen het over cabaret. Het Gronings leek me er erg geschikt voor. Je kunt in een paar woorden wat puntigs zeggen. Jan Klompsma zag dat ook wel zitten. Moet je mee beginnen, zei hij".

LIANNE

En dat deed ie, David Hartsema. Het begon met wat tekstjes voor de vaste hoorspelkern van de regionale omroep en breidde zich geleidelijk uit. Op een gegeven moment kruiste hij het pad van Lianne Abeln, een aankomend zangeresje, dat ook wel in het Gronings kon en wilde zingen. Het klikte tussen David en Lianne. De samenwerking duurt voort tot op de dag van vandaag.

Lianne Abeln heeft haar eerste langspeelplaat op stapel staan. Allemaal teksten van David Hartsema. De tekstdichter zelf: „Het Groningse lied heeft evenveel recht op bestaan als ieder ander lied. Je kunt in het Gronings alles zeggen, voor iedere situatie zijn de goede woorden te vinden, zowel scherp als ironisch".

- Is het Gronings in de loop der jaren als dialect niet achteruitgegaan? David Hartsema: „Het vermagert wel. Maar dat heb je bij alle dialecten. De authentieke uitdrukkingen verdwijnen. En dat is jammer, omdat ik het Gronings heel gespierd vind. Alle dialecten zijn in de verdrukking geraakt, door de concurrentie van het Nederlands".

In de loop van vijfentwintig jaar fabriceerde David Hartsema teksten voor 800 liedjes. Binnenkort komen 100 teksten in een boekje te staan, met een voorwoord van Marie Cécile Moerdijk.

TROUBADOUR

Dé uitschieter in de vijfentwintig jarige carrière van David Hartsema was de tekst voor het liedje „De Troubadour", dat gezongen werd door Lennie Kuhr. Op het Eurovisie-songfestival in Madrid bereikte het liedje een gedeelde eerste plaats!

David Hartsema kwam na dit succes in een stroomversnelling terecht. Telefoontjes, telegrammen, brieven, ze stroomden binnen. Het gemeentebestuur van Heerenveen organiseerde een avond, die speciaal bedoeld was als ode aan David Hartsema.

Toch heeft de tekstdichter uit Mildam gemengde gevoelens overgehouden aan deze tijd. Aan de ene kant is er het succes, aan de andere kant is er het kijkje achter de schermen van de showbusiness-wereld. „Er heerst een enorme jalouzie", zegt hij. „Het is een klein pestwereldje, waarvan ik niets moet hebben".

Het Troubadour-succes opende wel poorten, die eerder voor David gesloten bleven. Een oud idee voor een televisie-uitzending, dat in eerste instantie was afgewezen, bleek ineens uitvoerbaar. De tekst van het winnende liedje, kent je die nog? „Nee. Ja, een paar trefwoorden. Maar het is wel zo, dat ik er nog steeds achter sta. En die langspeelplaats van Lennie Kuhr, die ook De Troubadour heet en die elf teksten van mij bevat, die loopt ook nog steeds goed".

GOLFLENGTE

Tekstdichter en uitvoerende moeten op dezelfde golflengte bezig zijn wat ideeën aangaat, anders kun je er beter mee ophouden, meent David Hartsema. Lianne Abeln en hij werken ongeveer met dezelfde golflengte als uitgangspunt. Vandaar ook dat die samenwerking er nog steeds is.

Thuis praat David met zijn vrouw Fries. Is het geen handicap om Gronings te moeten schrijven vanuit de achtergrond van een ander taalgebied? Lachend: „Dat ervaar ik niet zo. De beste gedichten over Nederland zijn in het buitenland geschreven. Die afstand hindert niet".

Behalve in het Gronings en Nederlands, schrijft David Hartsema ook teksten van liedjes in het Engels en het Frans. Hoe schrijft hij ze precies? „Met de ideeën loop je vaak al een tijdje rond. Op een gegeven moment heb je zo de muziek ervoor in je gedachten en als het zover is, kun je aan het schrijven beginnen. Je moet zingen. Thuis hebben we altijd veel gezongen. Dat maakt het een stuk gemakkelijker".

Sinds enige tijd heeft David Hartsema een manager, die probeert de teksten van liedjes aan de juiste man of vrouw te brengen. „Een prima kerel, uit Limburg", zegt hij. „Ik zelf ben er geen type voor om met mijn teksten te gaan venten".

DICHTER

Van oorsprong beschouwt David Hartsema zichzelf als dichter. Zijn eerste bundel poëzie komt binnenkort uit. „Vanaf mijn vijftiende schrijf ik al gedichten. Het is heel anders dan een liedje, waarin je meestal in enkele coupletten met een refrein je boodschap uit mag dragen".

Vijfentwintig jaar tekstschrijver. Maakt David Hartsema de vijftig vol? „Als ik die tijd te leven heb, dan wel", antwoordt hij. „Ik wil wel wat voor het Gronings blijven doen. Waarom zou het bijvoorbeeld niet mogelijk zijn in Groningen een musical te maken die klinkt als een klok? Ik hou wel van een uitdaging. Als er enig enthousiasme voor is, dan teken ik er wel voor".

En voor de lezers van Deze Krant heeft Hartsema tenslotte ook nog een goed bericht: de serie Binnendieks - Boetendieks zal nog wel even worden voortgezet. Er zijn genoeg ideeën in het boerderijtje ver binnendieks, in het Friese Mildam.

David Hartse

'n Laid bin ik

'n Laid bin ik
ik zing van vr
En ale lutjen
Bring ik een l

Wel bukt gaa
Wait domt w
Ik zing wel 't
Weer vreugde

Veur muren v
Speul 'k 't oll
'k Speul net z
Totdat dij op

Ik zing veur e
Dij ien homzi
Van allereers
Aan 't eend v

Ik zing, ik
Veur elke ma
Trek nou joe
Sloag 't feest

Dit laid klink
En 't moakt o
Want morn, d
Din moak wi

Dit is ook ee
had de bijbel
voorzien van

David Hartsema...musical een uitdaging...

'n Laid bin ik. — *Jesaja*

'n Laid bin ik ien God zien haand,
ik zing van vree, van licht
En ale lutjen ien dit laand
Bring ik een blied bericht.

Wel bukt gaait onner zorg, verdrait,
Wait domt weer: ik vertrouw
Ik zing wel 't haart ook broken is,
Weer vreugde en oetzicht tou.

Veur muren van gevangenis
Speul 'k 't olle vrijhaidslaid,
'k Speul net zo laang veur tuchthoesdeur,
Totdat dij opengaait.

Ik zing veur elke aarme ziel
Dij ien homzulf verslagt,
Van allereerste mornlicht
Aan 't eend van laange naacht.

Ik zing, ik zing van rap en roet
Veur elke man en vrouw:
Trek nou joen olle polten oet
Sloag 't feestklaid om joe tou.

Dit laid klinkt over baarg en duun
En 't moakt ons staark en vrij,
Want morn, din roem wie ale puun,
Din moak wie wereld nij.

Instrument in god's hand — *Isaiah 61*

God chose me as his instrument
I sing of peace and light
For all the humble in the land
I see the future bright
For all who are weighed down bij care
By sorrow or by pain
I sing a hopeful song of joy
I'll sing the song again

For all the prisoners in jail
For all who are oppressed
I'll sing this song in freedom's name
For slaves from east to west
I sing for poor souls everywhere
To comfort all who mourn
There is a promise in the air
A new day will be born

I sing and bring good news to you
Put all your rags away
Shed no more tears, wear garlands now
Take courage in today
I sing this song of life that's saved
Of ruins cleared away
Tomorrow we will build a world
Where love can grow and stay.

Lyrics-Fedde Schurer
Music-Louise Godin
English lyrics-David Hartsema

Dit is ook een kant van David Hartsema's tekstdichterschap. Een door Fedde Schurer gemaakt gedicht, dat als basis had de bijbeltekst Jesaja 61 en dat oorspronkelijk door Schurer in het Fries was geschreven, werd door Hartsema voorzien van een Engelse en van een Groningse vertaling, die hier (ter vergelijking) naast elkaar zijn afgedrukt.